

Projekt nacionalnog istraživanja sigurnosti djece i mladih na internetu u Hrvatskoj – *preliminarni rezultati* 21.11.2017.

Provedeno je prvo nacionalno komparativno istraživanje o medijskim navikama djece i praksama i stavovima njihovih roditelja, te iskustvima i sigurnosti djece na internetu. Ovim se istraživanjem Hrvatska uključila u svjetski standard praćenja sigurnosti djece na internetu, temeljem sudjelovanja u EU Kids Online konzorciju kojeg čine 33 zemlje (www.eukidsonline.net). Opći cilj istraživanja bio je steći bolji uvid u navike djece pri korištenju interneta i suvremenih tehnologija, ispitati učestalost i oblike izloženosti djece uznemirujućim sadržajima i nasilju te ispitati zaštitne faktore i ulogu okoline u zaštiti i edukaciji djece i mladih o opasnostima na internetu. Rezultate istraživanja i upoznavanje s navikama i iskustvima djece na ovom području smatramo ključnima za donošenje nacionalnih smjernica za sigurno korištenje interneta, izradu edukativnih materijala za djecu i roditelje, te za izradu nacionalnih i lokalnih obrazovnih politika.

- U istraživanju je sudjelovalo 1.017 djece u dobi od 9 do 17 godina te onaj roditelj koji ima više uvida u prakse djeteta na internetu.

Ključni rezultati istraživanja:

- Djeca internetu najčešće **pristupaju** preko pametnih telefona i računala/laptopa/notebooka
- Gotovo polovica djece u dobi od 9 do 11 godine, 2/3 djece djece u dobi od 12 do 14 godina te 3/4 djece u dobi od 15 do 17 godina **uvijek kada želi ili treba može** pristupiti internetu.
- Svako četvrto dijete u dobi od 9 do 14 godina te svako treće dijete u dobi od 15 do 17 godina je u **potpunosti ili uglavnom zabrinuto** za svoju **privatnost** na internetu.
- Najkorištenija **društvena mreža** među djecom od 9 do 17 je Facebook, dok se na drugom mjestu nalazi Instagram.
- Svako deseto dijete u dobi od 15 do 17 godina prihvaća sve **zahtjeve za prijateljstvom** drugih ljudi na društvenim mrežama. Istovremeno, gotovo svako četvrto dijete te dobi svakoga tjedna traži na internetu nove prijatelje ili kontakte. Ovakav rezultat sugerira da su mladi usmjereni na socijalizacijski aspekt kojeg nude društvene mreže i internet, što je dijelom očekivano s obzirom na to da se djeca i mladi ove dobi nalaze u razvojnog periodu kada su im odnosi s vršnjacima i drugim ljudima važni, pri čemu su usmjereni na istraživanje i eksperimentiranje u svijetu koji ih okružuje. Podaci također sugeriraju da većina mladih ove dobne skupine ima određenu kritičnost u prihvaćanju zahtjeva za prijateljstvom kada se radi o internetskim prijateljima, no i dalje postoji manja skupina mladih koji pokazuju rizična ponašanja na internetu.

- Svako peto dijete u dobi od 9 do 17 godina u potpunosti ili uglavnom **ne zna promijeniti postavke privatnosti**, npr. na društvenim mrežama.
- Svako četvrto dijete u dobi od 9 do 11 godina je reklo da se tvrdnja „Znam kada smijem i kada ne smijem **dijeliti informacije** na internetu“ u potpunosti ili uglavnom ne odnosi na njih.
- **Gotovo svako treće dijete u dobi od 9 do 17 godina je u posljednjih godinu dana komuniciralo na internetu s osobama koje nisu upoznali uživo.** To je činilo svako deseto dijete u dobi od 9 do 11 godina, svako četvrto dijete u dobi od 12 do 14 godina te gotovo **1/2 djece u dobi od 15 do 17 godina**. I ovaj podatak sugerira da su djeca, čak i ona mlađe dobi, usmjerena na socijalizaciju i komunikaciju s drugima na društvenim mrežama uključujući i njima nepoznate ljude.
- Više od 1/10 djece u dobi od 9 do 17 godina se u posljednjih godinu dana susrelo uživo s osobom koju su upoznali na internetu. **To je napravilo svako četvrto dijete u dobi od 15 do 17 godina** i svako deseto dijete u dobi od 12 do 14 godina. Djeca koja više vremena provode na internetu češće odlaze na takve susrete. Podatak sugerira da djeca i mladi komunikaciju i odnose započete na društvenim mrežama i u virtualnom svijetu razvijaju i prenose u opipljivi (offline) život i ne iznenađuje podatak da broj susreta s internetskim prijateljima raste s dobi. Adolescenti su usmjereni na istraživanje i zainteresirani za upoznavanje novih ljudi, propituju različite dijelove svog identiteta, usmjereni su na sadašnjost i kratkoročne ciljeve, manje su kritični pri donošenju odluka i vrlo često vjeruju da su neranjivi, da ne mogu stradati. Upravo zbog ovih obilježja, ova skupina djece i mladih koja odlazi na susrete s internetskim prijateljima, izlaže se riziku da postanu žrtve uznemirujućih iskustva i seksualnog zlostavljanja.
- Kada ih je zadnji put na internetu **nešto uznemirilo ili im zasmetalo**, više od pola djece u dobi od 9 do 17 godina je zatvorilo aplikaciju, svako treće dijete je blokiralo osobu kako ih ona više ne bi mogla kontaktirati, svako četvrto dijete ignoriralo je problem, a svako peto dijete promijenilo je postavke privatnosti.
- U proteklih godinu dana **više od pola djece** u dobi od 9 do 17 godina primilo je **povređujuću ili neprimjerenu poruku**. Pritom je takvu poruku primilo više od 1/3 djece u dobi od 9 do 11 godina, gotovo 1/2 djece u dobi od 12 do 14 godina te gotovo 3/4 djece u dobi od 15 do 17 godina. Djeca koja su tijekom tjedna i preko vikenda više vremena provodila na internetu, češće su dobivala takve poruke.
- Više od 1/10 djece u dobi od 9 do 17 godina bilo je zastrašivano na internetu u posljednjih godinu dana.

- Gotovo 2/3 djece u dobi od 9 do 17 godina na internetu je u proteklih godinu dana vidjelo seksualne fotografije ili film gole osobe, a da im nije bila namjera vidjeti ih. S tim se susrelo 3/4 djece u dobi od 9 do 11 godina, više od 2/3 djece u dobi od 12 do 14 godina te gotovo 2/3 djece u dobi od 15 do 17 godina. Ovakav podatak sugerira da je prisutnost seksualnih sadržaja na internetu zaista velika i čini se lako dostupna djeci i mladima. Ovakav nalaz također može ukazivati i na potrebu edukacije i podučavanja i mlađe djece o mogućim rizicima i njihovoj sigurnosti. Osnovni cilj ove edukacije je podrška djeci i mladima da što ranije nauče kontrolirati sadržaje s kojima se susreću na internetu, te da se znaju snaći u njima potencijalno neugodnim i uznemirujućim situacijama.
- Roditelji češće o aktivnostima na internetu razgovaraju s djecom mlađe dobi. Istovremeno, roditelji puno češće nadziru aktivnosti na internetu mlađe djece, ali i mlađoj djeci češće daju savjete što učiniti ukoliko ih netko uznemirava na internetu.

EU Kids Online tim Hrvatska:

- Doc. dr. sc. Igor Kanižaj, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu, ikanizaj@fpzg.hr
- Doc. dr. sc. Dunja Potočnik, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, dunja@idi.hr
- Izv. prof. dr. sc. Dejan Vinković, Institut sinergije znanosti i društva, info@hrkids.online
- Ivana Ćosić-Pregrad, Poliklinika za zaštitu djece Grada Zagreba, ivana.cosic@poliklinika-djeca.hr
- Lana Ciboci, Edward Bernays Visoka škola za komunikacijski menadžment, lane.ciboci@bernays.hr

Službena stranica hrvatskog projekta: <http://hrkids.online>

Istraživanje su poduprijeli:

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

